

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

*м. Одеса
16-17 березня 2022 року*

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

У виданні представлено тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 16–17 березня 2022 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція зби́рала воедино досвід митців-просвітників, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

Координатор проєкту

О. В. Ткачук

Упорядники:

кандидат педагогічних наук, доцент *О. В. Ткачук*,
старший викладач *Т. С. Штикало*

Відповідальні секретарі:

О. В. Ткачук, Т. С. Штикало

Друкується за рішенням вченої ради
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(*протокол № 2 від 29 вересня 2022 р.*)

ISBN 978–966–927–868–5

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2022

Басанець Лука Валерійович

*старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
ХГФ ПНПУ імені К.Д.Ушинського
bassa.net@ukr.net*

Маслова Тетяна Миколаївна

*викладач кафедри образотворчого мистецтва
ХГФ ПНПУ імені К. Д. Ушинського
tanikaoil@gmail.com*

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО У ЗМІНАХ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: художня освіта, академічна система, декоративно-прикладне мистецтво.

Сучасна система художньої освіти в Україні в різноманітних навчальних закладах побудована на засадах академічної реалістичної традиції і є «природним» продовженням імперської і радянської художніх образотворчих шкіл. Це міцна, добре вибудована, методична ґрунтовна система і її довершеність поступається тільки її всюдисущості та безальтернативності. Дієвість цієї системи була зрозуміла в ХІХ столітті оскільки була результатом (на теренах Російської імперії) загальноєвропейських пошуків методів реалістичного зображення, що забезпечувало візуальну фіксацію дійсності і було провідним сенсом тогочасного мистецтва. Поява і розповсюдження фотографії змінили цілі мистецтва, яке на межі ХІХ–ХХ століть вибухнуло безліччю ідей, течій і напрямків, які, природно змінюючи і збагачуючи мистецтво Заходу, міняли і його художню освіту. Наявність академічної системи була зрозуміла в радянські часи, як ідеологічна вимога «партии и правительства» з формування необхідних ідеологічних впливів і обмеження розвитку свідомості мас. Таким чином в ті часи природний мистецький розвиток був штучно зупинений.

Проте навіть тоді природний розвиток мистецтва тихо тривав, замаскувавшись у форми декоративно-прикладного, декоративно-ужиткового, монументального, оформлювального мистецтва. Не в останню чергу саме цьому півсвідомому бажанню якось відійти від академізму в візуальному мистецтві, аніж привабливістю іншої матеріально-технічної складової цих мистецтв чи потребою «прикрасання» (поєднування художньої складової з ужитковістю і функціо-

нальністю речі) пояснюється, на нашу думку, існування і активний розвиток цих мистецтв.

Київський художньо-промисловий технікум, Львівський державний інститут прикладного і декоративного мистецтва, Мухінське і Строгановське училище на теренах РРФСР, а також відповідні кафедри та відділення в інших закладах — такою була своєрідна паралельна художня освіта в СРСР. Проте художники, що виходили з цих закладів, не завжди були gobеленниками, керамістами чи монументалістами, а ставали і художниками, що створювали станкові твори графіки та живопису. Отже існують великі традиції не реалістичного мистецтва, які зараз, після зникнення радянських запон розвитку, можуть мати вплив на зміну загальної парадигми художньої освіти в Україні.

Сучасне мистецтво, 30 років тому звільнившись від обмежень, тепер вільне і різне, стає частиною всесвітнього художнього простору, впливаючись в його необмежене розмаїття. Воно творить нове розуміння образотворчого візуального мистецтва, його цілей та сенсів, проте художня освіта, рухаючись за інерцією, все ще живе минулим. Проте й вона повинна зазнати цих природних змін. Задача художньої освіти, окрім безпосередньо навчання, по-перше, в усвідомленні процесів розвитку і руху мистецтва як творчості й у реагуванні на це, а по-друге, у пошуку, акумулюванні загальних сутностей і основ візуальних образотворчих мистецтв (оскільки академічні засади аж ніяк не є фундаментом мистецтва), і у пов'язуванні цього з існуючими традиціями світового, національного і місцевого.

Можемо припустити, що саме декоративно-прикладне мистецтво більшою візуальною свободою, формотворчою різноманітністю, багатим напрацюванням теорії та методик може бути шляхом змінення освітніх засад візуального образотворчого мистецтва. Які форми матиме майбутня художня система, чи це буде осучаснення академічної системи, чи паралельне існування розмаїтих художніх шкіл, чи щось цілком нове, ми не знаємо, проте існуючі в нас традиції декоративно-прикладного мистецтва дають нам природну можливість і базу такого поступу.